

Aanvankelijk lezen

Stichting Rijdendeschool

Collectieve ambitie Rijdende School

'Het bieden van kwalitatief hoogwaardig basisonderwijs (persoonsvorming en sociale, creatieve, cognitieve, morele en motorische vorming) aan kinderen van ouders met een trekkend beroep, als volwaardige partner van ouders en 'winter'scholen. Zodat er voor het kind een doorgaande ontwikkelingslijn is en (zoveel mogelijk) continuïteit in inhoud, faciliteiten en aanpak.'

Doel en 'praktijkvragen'

Doel is het verhogen van de kwaliteit van ons onderwijs in aanvankelijk lezen, spellen en schrijven.

- Wat zijn de uit onderzoek gebleken meest essentiële kenmerken van een kwalitatief goede didactiek en instructie?
- Welke componenten zijn essentieel voor kwalitatief goede didactiek op het gebied van aanvankelijk lezen en spellen en op welke wijze zijn deze verwerkt in de drie aanvankelijk leesmethoden waar wij mee werken?

Ontwikkeldgroep aanvankelijk lezen

- De ontwikkeldgroep bestaat uit 6 teamleden.
- Vertegenwoordiging vanuit vakgroep jonge kind, verankergroep taal, verankergroep schrijven, verankergroep rekenen, verankergroep lezen en digileerkrachten
- Hoe leren wij onze leerlingen lezen met behoud en hulp van de methodes waar de leerlingen mee reizen.

Methodes meereizende groep 3 leerlingen volgens het infosysteem op 1 maart 2018

- 24 startende groep 3 leerlingen
- 24 eind groep 3 leerlingen
- Groep 3 start meer VLL Maan ten opzichte van eind groep 3?

	Groep 3 start	Groep 3 eind
VLL Maan	9	7
VLL Kim	8	8
Lijn 3	4	6
Anders (circus II)	1	2
Onbekend	2	1

Waar willen we naar toe!

- Eén manier/methodiek van aanvankelijk leesonderwijs aanbieden.
- Als team weten waar we voor staan.
- Leerlingen kunnen gebruik blijven maken van de materialen van de winterschool.
- Doorgaande lijn van groep 2 naar groep 3.
- Doorgaande lijn van groep 3 naar groep 4.
- De winterscholen voelen zich betrokken bij de aanpak van de SRS.

Inspiratie

- In gesprek met elkaar
- Vakliteratuur gelezen
- Leerlijnen bekeken
- José Schraven
- De schrijfvriend
- Bezoek Rolf in Ochten voorlichting leesmethodes
- Zichtzending VLL Kim en Lijn 3 bekeken en vergeleken

Waar willen we naar toe

Het aanvankelijk lezen bestaat uit de onderdelen

lezen - spellen - schrijven

Lesschema Week .. dag..

Doel: leren lezen, schrijven en klankgebaar van de r

Onderdeel	Instructie	Materiaal
Herhaling	<p>Alle aangeleerde letters: i, k, m, aa (ook letters die de leerling al kent van groep 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerkracht wijst letter aan. Leerling: klank + gebaar - Leerkracht laat letterkaartje zien. Leerling zegt klank - Leerkracht laat letterkaartje zien. Leerling zegt klank + groep - lezen bordrijwoorden + bordtekst- <p>ik kim kik mik mik kik</p> <p>Verhaaltje toevoegen</p>	<p>letterbord letterkaartjes bordrijwoorden</p>
Nieuwe letter	<p>teken - klank - gebaar</p> <p>Leerkracht-> Instructie: 'Let op je leert vandaag de letter aa.'</p> <p>Horen: De klank wordt overdreven lang uitgesproken om de lange klank te benadrukken. Zeggen: De mond is open. De tong ligt ontspannen op de mondbodem. Gebaar: Twee handen worden naast de mond geplaatst. De vingers en duim staan tegenover elkaar met een opening er tussen. Het gebaar wordt groot gemaakt.</p>	letterbord
Schrijfmotoriek	<p>Nieuwe letter / herhaling</p> <ul style="list-style-type: none"> - zithouding: stoel, voeten - blad schuin - potlood goed vast <p>Samen oefenen - verwoorden leerkracht Zelfstandig afmaken.</p> <p>Instructie: 'Naar beneden ... En de aa is klaar.'</p> <p>Leerling legt tussen elke letter zijn vinger om de afstand tussen de letters te bepalen.</p>	<p>potlood oefenschrift schrijfvriend</p>

Wat gaan we voor dit reisseizoen veranderen?

- Bijna niets 😊
- We hebben het **nooit** meer over plakken
Wel over hakken = spelling
- De hakkaarten worden aangepast aan de kleuren van staal spelling
- De twee rode schriften (dictee en oefenen)
- Wij willen jullie al wat tips en tricks meegeven.
- Wij nemen jullie elke vergadering even mee.....

Tips en tricks algemeen

- Geen onzin woorden.
- Ankerverhaal is begrijpend luisteren. Dit mag je op een ander moment voorlezen. Hoort niet bij het lezen en spellen.
- Instructie altijd recht voor een kind en gespiegeld aanbieden van rechts naar links.
(Dat is voor de leerling van links naar rechts)
- Alleen klankzuivere woorden!

Tips en tricks aanvankelijk lezen

- Het zingende lezen (overdreven de klanken aanhouden) van éénlettergrepige klankzuivere woorden met armgebaar bij de instructie .
Maak de woorden steeds moeilijker, denk aan woorden met drie of zelfs vier medeklinkers achter elkaar, zoals herfst. Als kinderen het kunnen, niet meer aanbieden.
- Elke letter los aanbieden, kapstokwoorden niet meer gebruiken. Alleen de "m" en niet gekoppeld aan het woordje "maan". De letters "aa" en "n" komen later aan bod.

Tips en tricks spellen

- Geen onzin woorden in een dictee.
- Benoem bij het hakken van een woord de eerste letter altijd als laatst (dus d - i - k - d)
- Laat een leerling bij het spellen van een woord de eerste letter van het woord herhalen.
- Twee rode (Schrijfvriend) schriften meegeven. Een schrift is voor de dictees VLL 2003. Het andere schrift is om te oefenen.
- Letters en woordjes oefenen in oefenschriftje, hardop benoemen van de letter tijdens het schrijven. (Tussen elke letter of woord een vinger voor de ruimte.)

Tips en tricks handschriftontwikkeling

- Laten benoemen wat de leerling op schrijft. (De letters tijdens het schrijven of de woordjes die de leerling geschreven heeft?) Bij de oefeningen waarbij de leerling het plaatje d.m.v. een lijntje aan het woordje moet verbinden, het woord er onder/naast laten schrijven.
- Letter oefenen in schrijfschriftje, hardop benoemen van de letter tijdens het schrijven. (Tussen elke letter of woord een vinger voor de ruimte.)

Literatuurlijst:

- Hattie, J. (2014) *De impact van leren zichtbaar maken*. Bazalt
- Huizenga, H. (2016) *Taal & didactiek, Aanvankelijk en technisch lezen*, Groningen/Houten: Noordhof
- Schmeier, M. (2015) *Expliciete directe instructie*. Pica/Ambo
- *De leerlijn lezen vanuit de websites Tule*
<http://tule.slo.nl/Nederlands/F-LO4a.html>
- *De leerlijn vanuit de CED groep*
<http://www.leerlijnen.cedgroep.nl/po-sbo.aspx>
- *De kwaliteitskaarten van School aan zet over effectief aanvankelijk onderwijs*.

De uitdaging:

- *Doen we onze kinderen tekort als ze straks weer naar hun winterschool gaan en volgens de uitgangspunten van de methode moeten werken?*
- *Hoe ziet de instructie eruit als we meerdere aanvankelijk lezers hebben die een andere letter aangeboden moeten krijgen?*
- *Hoe stemmen we onze nieuwe aanpak af met de winterschool zodat er optimale kans is op een doorgaande lijn voor kinderen?*

